

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ
АКЦИОНОГ ПЛАНА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ЗА 2014. ГОДИНУ**

Мај 2015. године

САДРЖАЈ

УВОД	3
1. ПРЕГЛЕД АКЦИОНОГ ПЛАНА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2018. ГОДИНЕ	5
1.1. Мјере за постизање индикативних циљева за уштеду енергије	7
1.1.1. <i>Стамбени сектор (домаћинства)</i>	<i>7</i>
1.1.2. <i>Сектор услуга (комерцијални и јавни сектор)</i>	<i>8</i>
1.1.3. <i>Индустријски сектор</i>	<i>8</i>
1.1.4. <i>Сектор саобраћаја</i>	<i>9</i>
1.1.5. <i>Хоризонталне и међусекторске мјере.....</i>	<i>10</i>
1.2. Праћење спровођења постављених индикативних циљева за уштеде енергије	10
2. РЕАЛИЗАЦИЈА ДЕФИНИСАНИХ МЈЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ	11
2.1. Доношење подзаконских аката	11
2.2. Значајни пројекти чија реализације је у току	11
2.3. Активности Фонда на суфинансирању пројеката енергетске ефикасности	12
2.4. Промотивне и едукативне активности	13
2.5. Уочени проблеми у спровођењу Акционог плана	13
2.6. Табеларни приказ реализације мјера за побољшање енергетске ефикасности	15
2.6.1. <i>Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у стамбеном сектору</i>	<i>15</i>
2.6.2. <i>Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у сектору услуга</i>	<i>18</i>
2.6.2. <i>Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у индустријском сектору</i>	<i>23</i>
2.6.3. <i>Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у сектору саобраћаја</i>	<i>25</i>
2.6.5. <i>Реализација међусекторских и хоризонталних мјера за побољшање енергетске ефикасности</i>	<i>27</i>

УВОД

Извјештај о реализацији Акционог плана енергетске ефикасности Републике Српске за 2014. годину припремљен је у складу са чланом 6. став 5. Закона о енергетској ефикасности („Службени гласник Републике Српске“, број 59/13). Овај извјештај односи се на активности из Акционог плана које су реализоване током 2014. године.

У складу са Законом о енергетској ефикасности, Влада Републике Српске је на 41. сједници, одржаној 18.12.2013. године донијела Одлуку о усвајању Акционог плана енергетске ефикасности Републике Српске до 2018. године („Службени гласник Републике Српске“, број 1/14). Акциони план енергетске ефикасности припремили су Министарство индустрије, енергетике и рударства и Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију уз сарадњу са Фондом за заштиту животне средине и енергетску ефикасност и консултације са Министарством саобраћаја и веза и Министарством финансија.

Акциони план енергетске ефикасности Републике Српске садржи опис мјера за побољшање енергетске ефикасности које се планирају спровести у Републици Српској како би се остварили циљеви у области енергетске ефикасности у периоду до краја 2018. године. Разматрана су четири сектора финалне потрошње енергије: стамбени сектор (домаћинства), сектор услуга (јавни и комерцијални сектор), сектор саобраћаја и сектор индустрије. У оквиру сваког сектора извршена је анализа финалне потрошње енергије, те су дефинисане мјере за побољшање енергетске ефикасности, њихов детаљан опис, процјена укупних уштеда у потрошњи енергије, те процјена финансијских средстава неопходних за реализацију дефинисаних мјера. Због ограничења доступних финансијских средстава расположивих за побољшање енергетске ефикасности у Акционом плану нагласак је стављен на три кључне активности:

- доношење преосталих подзаконских аката,
- промоцију енергетске ефикасности и
- јачање Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност.

Кључни органи за спровођење Акционог плана енергетске ефикасности су:

- Министарство индустрије, енергетике и рударства,
- Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и
- Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске.

Осим наведених институција у реализацији Акционог плана значајну улогу имају и јединице локалне самоуправе. У складу с тим, Законом о енергетској ефикасности и Акционим планом прописане су активности које јединице локалне самоуправе треба да спроведу на свом подручју а које се односе на промоцију енергетске ефикасности и реализацију пројеката за побољшање енергетске ефикасности на објектима и инфраструктури у власништву јединица локалне самоуправе и предузећа и установа чији је оснивач јединица локалне самоуправе.

Информације представљене у овом првом извјештају о реализацији Акционог плана енергетске ефикасности заснивају се на навођењу спроведених активности током 2014. године, укључујући и неке активности које су реализоване у периоду од 2010. до 2014. године. Ово је урађено из разлога што је Република Српска, а по моделу који се

примјењује за земље чланице Енергетске заједнице дужна да прати остварене уштеде у потрошњи енергије од 2010. године.

База података о енергетској ефикасности коју треба да успостави Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност и која је кључна за праћење реализација Акционог плана и прорачун остварених уштеда у потрошњи енергије још увијек није успостављена због чега у овом извјештају није било могуће навести остварење индикативних циљева за уштеду енергије у 2014. години.

1. ПРЕГЛЕД АКЦИОНОГ ПЛАНА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2018. ГОДИНЕ

Доношење Акционог плана енергетске ефикасности Републике Српске дефинисано је Законом о енергетској ефикасности. Акционим планом одређени су индикативни циљеви за уштеде у потрошњи финалне енергије које је потребно остварити до краја 2018. године. Индикативни циљеви постављени су за четири сектора финалне потрошње енергије према методологији која је дефинисана Директивом 2006/32/ЕЦ. Имплементација ове директиве у домаће законодавство једна је од обавеза коју је БиХ, а тиме и Република Српска, прихватила потписивањем Уговора о оснивању Енергетске заједнице Југоисточне Европе.

У складу са захтјевима Директиве 2006/32/ЕЦ, Република Српска је Акционим планом усвојила индикативни циљ за уштеду енергије од 9% од просјечне домаће финалне потрошње енергије која се имала у периоду од 2006-2010. године и која износи 41,88 РЈ. То значи да би до краја 2018. године активностима у области енергетске ефикасности требало осигурати укупне уштеде у потрошњи енергије у износу од 3,77 РЈ.

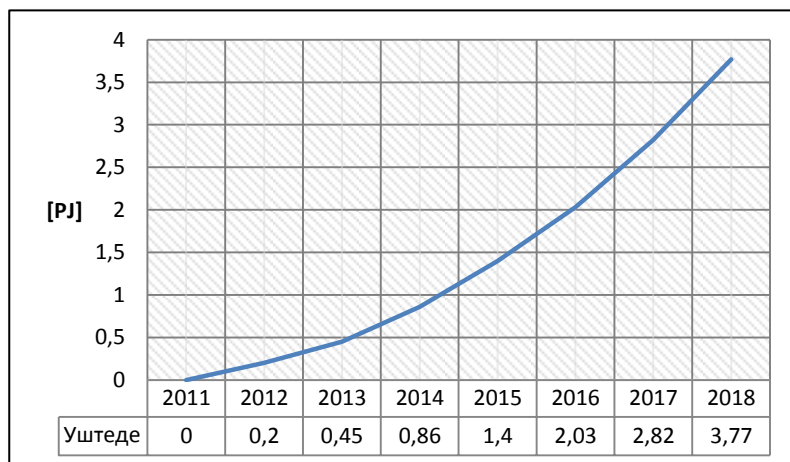
Табела 1.1 приказује кретање финалне потрошње енергије у Републици Српској у периоду 2006-2010. година, те усвојене индикативне циљеве на основу ове потрошње.

Табела. 1.1 Финална потрошња енергије у Републици Српској и индикативни циљеви за уштеду енергије

РЈ	Укупна финална потрошња енергије у Републици Српској				
	2006	2007	2008	2009	2010
Финална потрошња енергије	40,09	40,86	42,80	42,05	43,60
Стамбени сектор	23,5	24,19	24,97	25,79	26,32
Услуге	2,63	2,58	2,99	2,96	3,23
Индустрија	7,83	7,96	7,83	6,54	6,60
Саобраћај	6,13	6,13	7,01	6,76	7,45
Просјечна финална потрошња енергије за период 2006-2010. година					41,88
Процјена уштеда енергије у 2012. (0,49%)					0,20
Средњорочни циљ за уштеду енергије у 2015. (3,34%)					1,40
Индикативни циљ за уштеду енергије у 2018. (9%)					3,77

Због значајног недостатка статистичких података о финалној потрошњи енергије у Републици Српској извршене су одређене апроксимације како би се добили недостајући подаци. Услед веома специфичних услова у сектору енергетске ефикасности у периоду израде Акционог плана (законски оквир недавно усвојен, нису донесени потребни подзаконски акти, недовољно развијен систем прикупљања података, низак ниво јавне свијести о значају енергетске ефикасности, недостатак финансијских механизма, итд.), Република Српска је примијенила постепени приступ у постизању свеукупног индикативног циља за уштеду енергије.

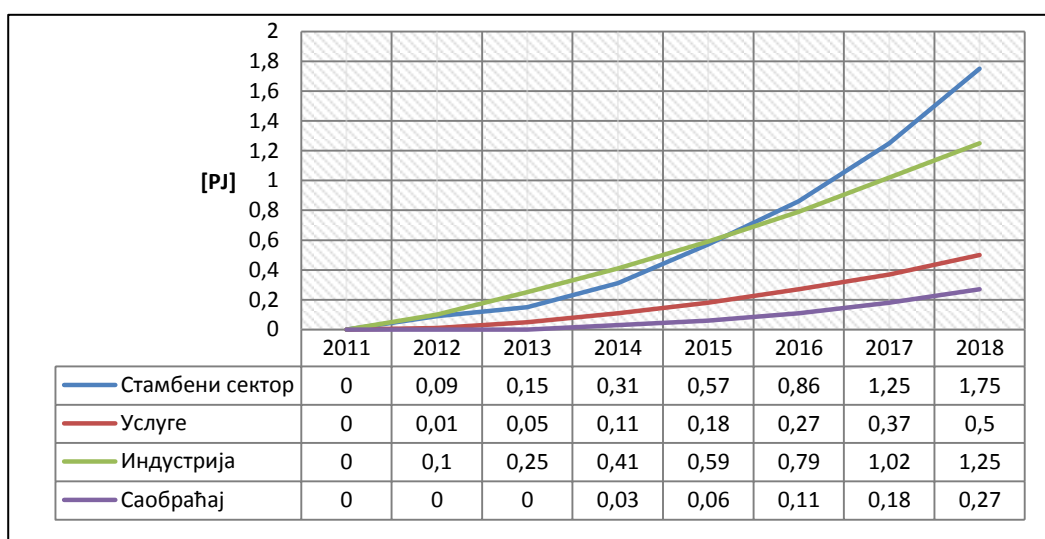
Дијаграм 1.1 приказује планирано кретање индикативних циљева за уштеде у потрошњи енергије по годинама до краја 2018.

Дијаграм 1.1 Дефинисани индикативни циљеви за уштеду енергије по годинама (PJ)

Посматрајући усвојене индикативне циљеве, може се уочити да је процјена остварења уштеда у потрошњи енергије до краја 2012. године стављена на врло низак ниво због чињенице да је до тог времена било мало активности у области енергетске ефикасности, а није постојао ни одговарајући законски оквир, нити је било могуће прикупљати податке о реализацији мјера енергетске ефикасности, те се овај податак у наредном периоду мора ревидирати. Најинтензивније активности очекују се у трећем периоду тј. у периоду од 2016. до 2018. године, са циљем постизања дефинисаних уштеда у потрошњи енергије до краја 2018. године.

Посматрано по секторима финалне потрошње енергије, највеће уштеде планиране су у сектору зградарства око 60% (домаћинства 46,42% и сектор услуга 13,26%), затим индустријском сектору 33,16% и сектору саобраћаја 7,16%. Дистрибуција индикативног циља по секторима приказана је на дијаграму 1.2.

Дијаграм 1.2 Временски распоред индикативних циљева за уштеду енергије по секторима (PJ)

1.1. Мјере за постизање индикативних циљева за уштеду енергије

Мјере за побољшање енергетске ефикасности у оквиру Акционог плана енергетске ефикасности покривају потребе одређених сектора са циљем постизања секторских циљева у уштеди енергије. Са друге стране, хоризонталне и међусекторске мјере треба да побољшају законодавни и институционални оквир који треба да пружи одговарајуће окружење за спровођење секторских мјера. Основни закони који уређују енергетску ефикасност већ су усвојени: Закон о енергетској ефикасности (Службени гласник Републике Српске, број 59/13), Закон о уређењу простора и грађењу (Службени гласник Републике Српске, број 40/13), Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске, број 39/13 и 108/13) и Закон о Фонду и финансирању заштите животне средине (Службени гласник Републике Српске, број 117/11 и 63/14). Већи дио потребних подзаконских аката је такође донесен и ради се на доношењу преосталих.

1.1.1. Стамбени сектор (домаћинства)

Стамбени сектор највећи је потрошач финалне енергије у Републици Српској са учешћем од око 60% у односу на укупну финалну потрошњу енергије, због чега је и планирано да се највеће уштеде у потрошњи енергије остваре у овом сектору. Према Стратегији развоја енергетике Републике Српске до 2030. године, потрошња енергије у стамбеном сектору је много већа од просјека земаља Европске Уније и креће се око 220 kWh/m², те се у овом сектору идентификовани и највећи потенцијали за уштеде. Највеће уштеде енергије у овом сектору могу се постићи примјеном мјера енергетске ефикасности за смањење топлотних губитака. Процјена је да више од 80% насељених зграда у Републици Српској има незадовољавајућу топлотну заштиту, те би требало енергетски обновити око 137 хиљада старих стамбених јединица или укупно 12,25 милиона m² површине.

Мјере за побољшање енергетске ефикасности у стамбеном сектору дефинисане Акционим планом наведене су у табели 1.2.

Табела 1.2 Мјере за побољшање енергетске ефикасности у стамбеном сектору

Ознака мјере	Назив мјере	Уштеда енергије очекивана до краја 2018 (PJ)
Д1	Означивање уређаја за домаћинство ознаком енергетске ефикасности	0,09
Д2	Обнова постојећих стамбених зграда и појединачних (породичних) кућа и изградња нових зграда према принципима енергетске ефикасности	1,21
Д3	Енергетски ефикасни системи гријања, климатизације и вентилације	0,18
Д4	Обрачун трошкова за утрошену енергију у вишестамбеним зградама и другим зградама према стварној потрошњи енергије	0,18
Д5	Производња енергије из обновљивих извора енергије у сврху повећања енергетске ефикасности	0,09
Укупно за стамбени сектор		1,75

1.1.2. Сектор услуга (комерцијални и јавни сектор)

Сектор услуга у укупној финалној потрошњи енергије учествује са нешто више од 7%. Нерационална потрошња енергије за гријање, хлађење, вентилацију, расвјету и друго је карактеристична за готово све врсте постојећих зграда у Републици Српској, како стамбене тако и јавне намјене. Бројна искуства развијених земаља као и земаља у транзицији показују да се провођењем мјера енергетске ефикасности могу постићи уштеде свих врста енергије и до 80% уз одржавање истог нивоа топлотне, свјетлосне и других погодности корисника зграда, при чему треба нагласити да је вриједност уштеда чији период отплате инвестиција износи до 10 година, обично око 60%. Енергетском обновом неадекватно топлотно изолованих зграда смањила би се потребна топлотна енергија за око 60%, првенствено захваљујући повећању топлотне заштите и увођењу ефикаснијих техничких система у зграде.

Мјере за побољшање енергетске ефикасности у сектору услуга дефинисане Акционим планом наведене су у табели 1.3.

Табела 1.3 Мјере за побољшање енергетске ефикасности у сектору услуга

Ознака мјере	Назив мјере	Уштеда енергије очекивана до краја 2018 (PJ)
у1	Енергетски ефикасно коришћење електричне енергије у комерцијалним и јавним зградама	0,03
у2	Енергетски ефикасни системи гријање, климатизација и вентилација у комерцијалним и јавним зградама	0,12
у3	Енергетски ефикасна обнова постојећих и изградња нових зграда према принципима енергетске ефикасности	0,20
у4	Увођење енергетског менаџмента у јавне зграде	0,01
у5	Производња енергије из обновљивих извора у сврху повећања енергетске ефикасности	0,04
у6	Побољшање енергетске ефикасности у мрежи водоснабдијевања	0,05
у7	Побољшање енергетске ефикасности код уличне расвјете	0,05
Укупно за сектор		0,5

1.1.3. Индустијски сектор

Када је у питању индустријски сектор, један од основних проблема је низак ниво ефикасног коришћења енергије. Осим неодговарајуће и често врло застарјеле технологије, највећу препреку повећању енергетске ефикасности представља недостатак организованог приступа, и модерног знања у овој области, као и недостатак ефикасне размјене информација, а појављују се и бројни проблеми настали као посљедица ратних дејстава – оштећења на индустријским објектима и инфраструктури и сл. Иако је специфична потрошња енергије у индустрији у поређењу са другим секторима у Републици Српској данас веома ниска, највише због директних и индиректних ратних посљедица, потреба за обновом и растом привреде, као и потреба за бољим приступом цијени енергије, осим растуће свијести о заштити природе, намеће неопходност унапређења енергетске ефикасности и рационалног коришћења енергије. Методе које се могу примијенити зависе од природе процеса. Највећи потенцијали су уочљиви у уштеди

топлотне енергије, прије свега кроз коришћење отпадне топлоте а у великом броју случајева могу се постићи уштеде до чак 30 процената. Када говоримо о уштедама електричне енергије, могуће су различите мјере за ефикасност потрошње и за дјеловање на потрошне уређаје, попут регулације електромоторних погона и компензације реактивне снаге.

Мјере за побољшање енергетске ефикасности у индустријском сектору дефинисане Акционим планом наведене су у табели 1.4.

Табела 1.4 Мјере за побољшање енергетске ефикасности у индустријском сектору

Ознака мјере	Назив мјере	Уштеда енергије очекивана до краја 2018 (PJ)
И1	Побољшање ефикасности индустријских процеса	0,60
И2	Енергетска ефикасност нестамбених зграда	0,25
И3	Когенерација	0,20
И4	Инсталација система за производњу енергије из обновљивих извора енергија за индустријске сврхе	0,20
Укупно за индустријски сектор		1,25

1.1.4. Сектор саобраћаја

Карактеристика сектора саобраћаја У Републици Српској је доминантно учешће друмског саобраћаја, те изражена застарјелост возног парка. Значајан број друмских возила има моторе који нису у складу ни са ЕУРО 1 стандардом, тако да просјечно друмско возило у Републици Српској има лошу ефикасност потрошње горива и много загађује. Жељезница као превоз путника се слабо користи, са вјероватним изгледима да се ситуација ни у будућности неће значајније промијенити имајући у виду стање жељезничке инфраструктуре за превоз путника. Мјере које су дефинисане у овом сектору односе се на обнављање возног парка и реализацију инфраструктурних пројеката у друмском саобраћају.

Мјере за побољшање енергетске ефикасности у сектору саобраћаја дефинисане Акционим планом наведене су у табели 1.5.

Табела 1.5 Мјере за побољшање енергетске ефикасности у сектору саобраћаја

Ознака мјере	Назив мјере	Уштеда енергије очекивана до краја 2018 (PJ)
С1	Обнова возног парка возила у јавном и комерцијалном сектору	0,05
С2	Информативне кампање о енергетски ефикасном понашању у саобраћају и показне (пилот) активности	Индиректне уштеде
С3	Мјере саобраћајне инфраструктуре са ефектима уштеде енергије	Индиректне уштеде
Укупно за сектор саобраћаја		0,27

1.1.5. Хоризонталне и међусекторске мјере

Секторске мјере за побољшање енергетске ефикасности у оквиру Акционог плана обухватају потребе које су специфичне за сваки појединачни сектор како би се постигли секторски циљеви. Хоризонталне и међусекторске мјере треба да обезбиједе ефективно окружење за имплементацију секторских мјера. Ове мјере нису карактеристичне само за један сектор већ се њиховом реализацијом постижу ефекти у више сектора потрошње енергије.

У табели 1.6 наведене су хоризонталне и међусекторске мјере за побољшање енергетске ефикасности дефинисане Акционим планом.

Табела 1.6 Међусекторске и хоризонталне мјере за побољшање енергетске ефикасности

Ознака мјере	Назив мјере	Обухваћени сектори			
		Стамбени сектор	Сектор услуга	Индустрија	Саобраћај
X1	Даље унапређивање законодавног, регулаторног и институционалног оквира за област енергетске ефикасности	x	x	x	x
X2	Спровођење информативних кампања о значају енергетске ефикасности	x	x	x	x
X3	Успостављање и вођење Базе података о енергетској ефикасности	x	x	x	x
X4	Израда и усвајање стратешких докумената за енергетску ефикасност	x	x	x	x
X5	Јачање Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске	x	x	x	x
X6	Енергетска ефикасност у јединицама локалне самоуправе	x	x		x
X7	Јачање енергетске ефикасности у образовању	x	x	x	x
X8	Имплементација шема за квалификацијску акредитацију и сертификацију (енергетски прегледи)	x	x		
X9	Мјерење потрошње енергије	x	x	x	

1.2. Праћење спровођења постављених индикативних циљева за уштеде енергије

Индикативни циљеви за уштеду енергије који су постављени у Акционом плану морају бити предмет свеобухватног система мониторинга и евалуације. Законом о енергетској ефикасности и Акционим планом, Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност задужен је да успостави и води јединствену Базу података о енергетској ефикасности на подручју Републике Српске. База података мора осигурати довољно података за квалитетно праћење постављених индикативних циљева за уштеде у потрошњи енергије. База података о енергетској ефикасности је кључна за праћење реализације Акционог плана и прорачун остварених уштеда у потрошњи енергије. Ова база још увијек није успостављена због чега у овом извјештају није било могуће навести верификоване резултате о оствареним уштедама енергије него је фокус стављен на спроведене активности у циљу реализације мјера за побољшање енергетске ефикасности из Акционог плана у посматраном периоду.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА ДЕФИНИСАНИХ МЈЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

2.1. Доношење подзаконских аката

До краја 2014. године у реализацији Акционог плана и постављених циљева за енергетску ефикасност највећи напредак се остварио у стварању одговарајућег законодавно-регулаторног оквира за енергетску ефикасност. Закон о енергетској ефикасности и Закон о уређењу простора и грађењу су у већем дијелу преузели одредбе одговарајућих директива Европске Уније о енергетској ефикасности а даље предузимање предвиђено је доношењем подзаконских аката.

Током 2014. године рађено је на доношењу подзаконских аката који произилазе из наведених закона и који су неопходни за њихову потпуну имплементацију. У том погледу Министарство индустрије, енергетике и рударства је током 2014. године донијело све подзаконске акте дефинисане Законом о енергетској ефикасности: Упутство о изради годишњег извјештаја о реализацији акционог плана енергетске ефикасности јединице локалне самоуправе (Службени гласник Републике Српске, број 1/14), Правилник о методологији процјене трошкова понуде енергетских услуга (Службени гласник Републике Српске, број 28/14) и Правилник о енергетској класи производа (Службени гласник Републике Српске, број 69/14).

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је у априлу 2015. године донијело правилнике који се односе на енергетску ефикасност у зградарству: Правилник о вршењу енергетског прегледа зграда и издавању енергетског сертификата, Правилник о минималним захтјевима за енергетске карактеристике зграда и Правилник о методологији за израчунавање енергетских карактеристика зграда (Службени гласник Републике Српске, број 30/15).

Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност није донио одговарајући подзаконски акт дефинисан Законом о енергетској ефикасности у вези са формирањем Базе података о енергетској ефикасности, јер је у питању веома сложен процес за који постоји више могућих варијанти реализације.

2.2. Значајни пројекти чија реализације је у току

Од пројеката који се тренутно реализују у Републици Српској у циљу побољшања енергетске ефикасности посебно су значајни:

✓ *Регионални програм енергетске ефикасности Западног Балкана*

Овај пројекат проводи Европска банка за обнову и развој - EBRD, а испред Владе Републике Српске активности координира Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију. Циљ пројекта је подршка БиХ и Републици Српској у развијању правног и институционалног оквира у којем ESCO компаније могу успјешно проводити одрживе уговоре о енергетској услузи прије свега у јавном сектору. ESCO услуга подразумијева да се улагање у мјере енергетске ефикасности отплаћује од уштеда енергије остварених у односу на потрошњу енергије прије спровођења мјера енергетске ефикасности.

✓ *Унапређење енергетске ефикасности у зградама јавних институција*

Овај пројекат финансира се кредитним средствима Свјетске банке, а испред Владе Републике Српске за његову реализацију задужено је Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију. Влада Републике Српске је у 2014. години донијела Одлуку о прихватању задужења Републике Српске према Свјетској банци по овом пројекту у износу од 12.800.000 америчких долара. Пројекат је намијењен побољшању енергетске ефикасности јавних објеката (школа, болница, домова и сл.) а реализације пројекта је предвиђена за период 2015-2017. година.

✓ *Сарадња са Њемачким друштвом за међународну сарадњу - GIZ у циљу спровођења Закона о енергетској ефикасности у Републици Српској*

Овај пројекат обухвата неколико компоненти које су усмјерене ка надлежним институцијама у Републици Српској и ка локалном нивоу. Једна компонента има за циљ подршку јединицама локалних самоуправа за израду локалних акционих планова енергетске ефикасности у складу са Законом о енергетској ефикасности. Ова активност реализује се уз сарадњу са Министарством индустрије, енергетике и рударства, Фондом за заштиту животне средине и енергетску ефикасност и Савезом општина и градова Републике Српске. Друга активност односи се на успостављање Базе података о енергетској ефикасности у Републици Српској у циљу праћења реализације Акционог плана и верификације постигнутих енергетских уштеда остварених реализацијом мјера из Акционог плана, те обезбјеђења највећег нивоа доступности информација о потрошњи енергије. Активност се реализује у сарадњи са Фондом за заштиту животне средине и енергетску ефикасност. Кроз овај пројекат реализоване су и одређене активности у вези са промовисањем енергетске ефикасности.

2.3. Активности Фонда на суфинансирању пројеката енергетске ефикасности

У складу са Планом рада Фонда за 2014. годину, један од основних циљева Фонда је провођење енергетске политике Републике Српске која је дефинисана стратешким документима, а који је усвојен од стране Управног одбора Фонда и Владе Републике Српске. У току 2014. године, реализоване су активности које су биле предмет Одлука Владе Републике Српске и општих аката Фонда, ради улагања у програме, пројекте и друге активности у области енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.

Табела 1.7 Преглед улагања Фонда по тематским областима

Ред. бр.	Тематска област	Одобрена средства (КМ)
1	Смањење потрошње енергије и емисије гасова	100.000,00
2	Подстицање образовних и развојних студија, програма и пројеката из области енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије	8.800,00
УКУПНО		108.800,00

Укупна вриједност инвестиција у пројекте енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије, који су суфинансирани на основу Одлука Владе Републике Српске износи 137.792 КМ, од чега је властито улагање корисника 28.992 КМ или 21%, а улагање Фонда износи 108.800 КМ или 79%.

Фонд је у 2014. години суфинансирао 4 пројекта из ове области, при чему су постигнути видљиви резултати смањења потрошње енергије, емисије CO₂, али и утрошак финансијских средстава за кориснике пројекта.

2.4. Промотивне и едукативне активности

Одређен напредак у реализацији Акционог плана остварен је и у области спровођења информативних кампања о енергетској ефикасности које су усмјерене ка широј јавности, чиме се утицало на свијест грађана о значају и користима ефикаснијег коришћења енергије. Ове кампање углавном су реализоване у сарадњи са донаторима. Као значајније потребно је навести Симпозијум „Енергетска ефикасност – ЕНЕФ“ који је одржан у периоду 22-23. новембар 2013. године на Електротехничком факултету у Бањој Луци, заједничко учешће Министарства индустрије, енергетике и рударства, Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност уз покровитељство GIZ-а као донатора на Првом међународном сајму и конференцији о обновљивим изворима енергије и енергетској ефикасности у БиХ - RENEXPO, одржаном 5. и 6. новембра 2014. године у Сарајеву, едукативне радионице на тему енергетске ефикасности које је организовао Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност, одржавање Енергетских дана и сличних информативних кампања у јединицама локалних самоуправа, обиљежавање дана без аутомобила итд. Такође је припремљено и неколико брошура о енергетској ефикасности које су настале у оквиру кампања промовисања енергетске ефикасности и које су јавно доступне на интернету.

2.5. Уочени проблеми у спровођењу Акционог плана

У првој години реализације Акционог плана уочени су и одређени проблеми који успоравају реализацију циљева из Акционог плана. Ови проблеми у одређеној мјери су били очекивани и настали су као посљедица недовољно успостављених и незадовољавајућих финансијских механизма и инструмената за подстицање унапређења енергетске ефикасности, недостатка административних капацитета за спровођење политике енергетске ефикасности како у надлежним институцијама, тако и у институцијама на локалном нивоу, недовољне међуресорне комуникације и координације приликом имплементације политике енергетске ефикасности, недовољног препознавања енергетске ефикасности као значајног механизма смањења трошкова, побољшања пословања и заштите животне средине, цијена енергената које су недовољно стимулативне за спровођење мјера енергетске ефикасности, свјетске економске кризе и катастрофалних поплава у мају 2014. године, те општег стање у друштву и привреди (недостатак финансијских средстава за улагање у мјере побољшања енергетске ефикасности).

Због немогућности да се организује специјализована институција која би се бавила енергетском ефикасношћу, њену улогу преузео је Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност. Због тога је дјелатност овог Фонда значајно проширена на пољу енергетске ефикасности, те је осим задатака у вези са пружањем финансијске подршке пројектима енергетске ефикасности надлежан и за промовисање енергетске ефикасности, иницирање мјера за побољшање енергетске ефикасности у јавном сектору, издавање енергетских сертификата за зграде и спровођење обуке за обављање енергетских прегледа зграда, прорачунавање и верификовање остварених уштеда у

потрошњи енергије, праћење реализације Акционог плана енергетске ефикасности, те пружање подршке при изради локалних акционих планова енергетске ефикасности.

Досадашње дјеловање Фонда обиљежило је искључиво суфинансирање пројеката из области заштите животне средине, док пројекти енергетске ефикасности нису посматрани као пројекти којима се посредно утиче на смањење загађења животне средине, те исти нису или су у малом обиму суфинансирани. Ово је дијелом последица чињенице да се средства Фонда прикупљају и троше искључиво намјенски, тј. Фонд може финансирати програме из области енергетске ефикасности само средствима која су прикупљена намјенски за унапређење енергетске ефикасности. За ове намјене Фонд тренутно на располагању има једино средства у износу 5% од прикупљених средстава за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, што на годишњем нивоу тренутно износи 345.255 КМ (ова накнада уведена је 2013. године). У току су активности на измјени Закона о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији како би се проценат издвајања повећао са 5% на 10%, чиме би се и расположива средства за Фонд по овом основу удвостручила.

Посебан проблем представља праћење реализације спровођења мјера енергетске ефикасности дефинисаних Акционим планом. Спровођење политике енергетске ефикасности и задатих циљева није могуће прецизно оцијенити без успостављеног система за праћење свих активности које се проводе како на централном, тако и на локалном нивоу. Овакво систематично праћење у Републици Српској у протеклом периоду није постојало, те је прикупљање података и оцјењивање остварених уштеда практично немогуће. Праћење спровођења мјера енергетске ефикасности и оцена остварених уштеда енергије мора бити континуирана и свеобухватна активност, те је у што краћем року потребно створити предуслове за успостављање Базе података о енергетској ефикасности.

Индикативни циљеви за уштеду енергије који су постављени у Акционом плану морају бити предмет система мониторинга и евалуације, те је Фонд задужен да успостави и води јединствену Базу података о енергетској ефикасности на подручју Републике Српске. База података мора сигурати довољно података за квалитетно праћење спровођења постављених индикативних циљева за уштеде у потрошњи енергије. Закон о енергетској ефикасности и Закон о уређењу простора и грађењу су дефинисали основне податке који се прикупљају у сврху вођења Базе података о енергетској ефикасности, као и субјекте који су дужни да их достављају и рокове у којима се тражени подаци морају доставити, а детаљније ствари у вези садржаја, структуре и начина прикупљања и пружања информација за потребе вођења Базе података о енергетској ефикасности, као и доступност ових информација јавности прописале се подзаконским актом који доноси Фонд. У циљу реализације ових задатака Фонд је током 2014. године у сарадњи са донаторима (UNDP и GIZ) интензивно радио на анализи различитих модалитета за формирање Базе података и избору најповољнијег рјешења. Због сложености ове базе која треба да укључи и верификацију остварених уштеда у потрошњи енергије, као и вођење евиденције о потрошњи јавних објеката са корисном површином већом од 500 m², ове активности се настављају и у 2015. години.

Како би се успјешно реализовали стратешки циљеви у области енергетске ефикасности, у наредном периоду потребно је приоритетно радити на формирању Базе података о енергетској ефикасности и стварању претпоставки за значајније учешће Фонда у финансијској подршци пројектима који за циљ имају побољшање енергетске ефикасности.

2.6. Табеларни приказ реализације мјера за побољшање енергетске ефикасности

У наредним поглављима дат је детаљан табеларни приказ реализације мјера за побољшање енергетске ефикасности које су дефинисане у Акционом плану енергетске ефикасности.

2.6.1. Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у стамбеном сектору

Назив мјере	Означавање производа који користе енергију ознаком енергетске ефикасности
Ознака мјере	Д1
Предвиђене активности	1) Примарна и секундарна легислатива за транспоновање Директиве 2010/30/ЕУ о означавању производа који користе енергију; 2) Кампања подизања јавне свијести о значају коришћења уређаја који имају вишу класу енергетске ефикасности.
Циљ и кратак опис	Мјера има за циљ да смањи укупну потрошњу енергије у стамбеном сектору у Републици Српској увођењем обавезног означавања уређаја за домаћинство ознаком енергетске ефикасности која купцу визуелно указује на потрошњу енергије тог уређаја. Предвиђене кампање имају за циљ упознавање шире јавности са могућим уштедама које се постижу куповином ефикаснијих уређаја. Наведене активности треба да подстакну већу продају уређаја са вишом енергетском класом.
Циљна група	Домаћинства; Власници зграда; Добављачи производа; Трговци
Информације о имплементацији мјере	
Мјера је имплементирана планираном динамиком. У 2014. години донесен је Правилник о енергетској класи производа (Сл. гл. РС 69/14), којим је прописана обавеза означавања уређаја ознаком енергетске ефикасности и то за телевизоре, машине за прање суђа, машине за прање веша, машине за сушење веша, расхладне уређаје (фрижидери и замрзивачи и њихове комбинације) и клима-уређаје. Купцу су уз ове производе доступни и информативни листови са техничким детаљима о производу. При продају или закупу ових уређаја трговци су дужни да на уређају видно истакну ознаку енергетске ефикасности. Добављачи производа при испоруци уређаја су обавезни да доставе без накнаде ознаку енергетске ефикасности и информативни лист о производу. У случају стављања у промет производа посредством интернета, каталога или на други сличан начин, трговац је обавезан да наведе и енергетску класу производа. Током 2014. године Министарство индустрије, енергетике и рударства и Фонд су у сарадњи са донаторима реализовали одређен број промотивних активности. У оквиру промотивних кампања, објављене су и брошуре са појашњењима ознаке енергетске ефикасности за све категорије уређаја и са савјетима за ефикаснију употребу уређаја у домаћинствима, које су јавно доступне на интернету.	

Назив мјере	Обнова постојећих стамбених зграда и појединачних (породичних) кућа и изградња нових зграда према принципима енергетске ефикасности
Ознака мјере	Д2
Предвиђене активности	1) Примарна и секундарна легислатива којом ће се транспоновати директива 2010/31/ЕУ о енергетској ефикасности зграда; 2) Кампања подизања јавне свијести о значају побољшања енергетске ефикасности постојећих, те изградњи нових стамбених зграда и појединачних кућа према принципима енергетске ефикасности;

	3) Кредити за обнову постојећих стамбених зграда и појединачних кућа и изградњу нових нискоенергетских и пасивних зграда; 4) Услуге обнове постојећих стамбених зграда и појединачних кућа према уговорима са ESCO компанијама; 5) Суфинансирање од стране Фонда за обнову постојећих неефикасних зграда и изградњу нових нискоенергетских и пасивних зграда у стамбеном сектору.
Циљ и кратак опис	Мјера има за циљ смањење укупне потрошње енергије у стамбеном сектору прописивањем и спровођењем правног оквира о енергетској ефикасности зграда. Предвиђене кампање имају за циљ подизање свијести код крајњих корисника о значају обнове постојећих неефикасних стамбених зграда и утицаје на примјену мјера за побољшање енергетске ефикасности (замјена столарије, изолација зидова и сл.). Претпостављено је да ће банке у циљу проширења својих кредитних програма понудити повољније кредитне линије као подршку обнови постојећих енергетски неефикасних зграда у стамбеном сектору. Предвиђено је и успостављање тржишта ESCO услуга које би требало да допринесе обнови постојећих зграда према ESCO концепту. У зависности од расположивих средстава предвиђено је и суфинасирање пројекта обнове постојећих неефикасних зграда и изградње нових нискоенергетских и пасивних зграда у стамбеном сектору од стране Фонда.
Циљна група	Инвеститори; Пројектантске и грађевинске фирме; Домаћинства; Власници зграда; Заједнице етажних власника; Банке; ESCO компаније
Информације о имплементацији мјере	
Три предвиђена правилника (Правилник о вршењу енергетског прегледа зграда и издавању енергетског сертификата, Правилник о минималним захтјевима за енергетске карактеристике зграда и Правилник о методологији за израчунавање енергетских карактеристика зграда) којима се уређује енергетска ефикасност у зградарству и врши даља транспозиција директиве 2010/31/EУ, нису донесена током 2014. године, због чињенице да је у питању сложена материја која до сада није била уређена на просторима Републике Српске. Наведени правилници објављени су у априлу 2015. године (Службени гласник Републике Српске, број 30/15). Током 2014. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонд су у сарадњи са донаторима реализовали одређен број промотивних активности, прије свега у вези са упознавањем заинтересованих страна са новим прописима у области грађевинарства, те промоције енергетски ефикасне градње и нових грађевинских материјала у овој области. Јединице локалне самоуправе које имају усвојене SEAP-е су такође организовали промотивне активности у оквиру одржавања Енергетских дана. Банке су исказале значајан интерес у погледу обезбјеђивања кредитних линија за побољшање енергетске ефикасности, те су већ од 2012. године поједине банке увеле ове кредитне линије. Према достављеним подацима од банака, у периоду од 2012. до краја 2014. године по овим кредитним линијама укупно је пласирано становништву око 5,5 милиона марака. Од анкетираних банака само четири банке су доставиле податке о пласираним средствима, од којих једна банка има ову кредитну линију и за становништво и за привреду, друга има кредитну линију само за привреду а преостале двије банке у понуди немају ову кредитну линију. Укупни износ пласираних кредитних средстава становништву је сигурно већи од претходно наведеног, с обзиром да још неке банке имају у понуди кредитне линије за побољшање енергетске ефикасности али нису доставили податке о њиховом пласману. Тржиште ESCO услуга је још увијек у фази развоја и током 2014. године нису забиљежене значајније активности у овој области. Због недостатка средстава Фонд током 2014. године није пружао финансијску подршку за обнову постојећих неефикасних зграда и изградњу нових нискоенергетских и пасивних зграда у стамбеном сектору.	

Назив мјере	Енергетски ефикасни системи гријања у стамбеним зградама
Ознака мјере	ДЗ
Предвиђене активности	1) Јавна кампања за подизање свијести о употреби енергетски ефикасних система гријања у постојећим и новим стамбеним зградама и појединачним кућама 2) Кредити за набавку високо ефикасног система гријања у стамбеном сектору
Циљ и кратак опис	Мјера има за циљ увођење ефикаснијих система гријања, чиме би се смањила потрошња енергије и емисије штетних материја. Претпостављено је да ће банке у циљу проширења својих кредитних програма понудити повољније кредитне линије као подршку обнови постојећих енергетски неефикасних зграда у стамбеном сектору. Процјена је да ће се дио ових средстава утрошити и на реализацију мјера које имају за циљ повећање енергетске ефикасности система за гријање.
Циљна група	Домаћинства; Власници зграда; Инвеститори
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонд су у сарадњи са донаторима реализовали одређен број промотивних активности, прије свега у вези промовисања енергетски ефикасне градње и нових материјала у овој области, у оквиру којих су биле и теме о енергетски ефикасним системима гријања. Такође су организоване кампање о промоцији котлова на биомасу, углавном у оквиру представљања потенцијала домаћих привредних субјеката (сајмови и друге манифестације). Јединице локалне самоуправе које имају усвојене SEAP-е су такође организовали промотивне активности у оквиру одржавања Енергетских дана. Банке су исказале интерес у погледу обезбеђивања кредитних линија за побољшање енергетске ефикасности и као што је већ наведено према достављеним подацима, у периоду од 2012. до краја 2014. године укупно је пласирано становништву око 5,5 милиона марака. Укупни износ пласираних кредитних средстава становништву је сигурно већи од претходно наведеног с обзиром да још неке банке имају у понуди ове кредитне линије, али нису доставили податке о њиховом пласману. Процјена је да је око 10% ових средстава утрошено за набавку ефикаснијих система за гријање.	

Назив мјере	Обрачун трошкова за енергију у вишестамбеним зградама према стварној потрошњи и доступност информација на рачуну или уз рачун за утрошену енергију
Ознака мјере	Д4
Предвиђене активности	Доношење одговарајућих прописа како би се обрачун енергије крајњим купцима вршио према стварно утрошеној енергији.
Циљ и кратак опис	Обрачун потрошње енергије према стварно утрошеној енергији, те пружање одговарајућих информација уз обрачун потрошње енергије, који обављају снабдјевачи енергијом, како би крајњи купци имали могућност да прате и коригују своју потрошњу.
Циљна група	Снабдјевачи енергијом
Информације о имплементацији мјере	
Закон о енергетској ефикасности прописује обавезу да сваки крајњи корисник у зависности од техничких могућности има индивидуални уређај за мјерење потрошње енергије, док се код нових зграда обавезно увијек обезбеђују индивидуални уређаји за мјерење потрошње енергије. Код зграде која је реновирана у значајној мјери, увијек ће се осигурати индивидуални уређај по конкурентној цијени. Практично сви потрошачи електричне енергије и природног гаса већ имају уграђене индивидуалне уређаје за мјерење потрошње енергије, док је обрачун топлотне	

енергије код даљинских система гријања у већини случајева паушалан. Ову област уређује још и Закон о комуналним дјелатностима (снабдијевање топлотном енергијом) који такође прописује обавезу да се топлотна енергија мјери према стварно потрошеној количини уколико је то технички изводљиво. Пракса је показала да уградња калориметра доводи у просјеку до смањења потрошње енергије од око 10-20% у односу на раније стање, због рационалнијег понашања потрошача. У наредном периоду потребно је прикупити податке о уградњи индивидуалних калориметара.

Назив мјере	Производња енергије за властиту потрошњу из обновљивих извора енергије
Ознака мјере	Д5
Предвиђене активности	1) Кампања подизања јавне свијести о значају коришћења система за производњу енергије из обновљивих извора 2) Кредити за набавку система за производњу енергије из обновљивих извора енергије 3) Суфинансирање од стране Фонда за набавку система за производњу енергије из обновљивих извора енергије 4) Подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије у стамбеном сектору
Циљ и кратак опис	Циљ мјере је већа употреба обновљивих извора енергије у сврху производње енергије за властите потребе у стамбеним објектима. Мјера има за циљ повећање производње електричне и топлотне енергије за властиту потрошњу у стамбеном сектору (фотонапонске ћелије, соларни колектори, топлотне пумпе и сл.)
Циљна група	Домаћинства; Власници зграда; Инвеститори
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. године реализоване су активности на промоцији обновљивих извора енергије углавном у оквиру кампања на тему енергетске ефикасности. Због недостатка средстава, Фонд током 2014. године није подстицао набавку система за производњу енергије из обновљивих извора енергије. Кроз Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији крајњи купци у стамбеном сектору подстичу се да производе електричну енергију за властиту потрошњу из обновљивих извора енергије (принцип нето мјерења или премија) уколико испуњавају прописане услове. До краја 2014. године није било евидентираних малих соларних електрана које су регистроване за сопствену потрошњу у домаћинству. Због повољнијих услова сви власници малих соларних електрана на домаћинствима су се регистровани као произвођачи електричне енергије из ОИЕ и произведену енергију испоручују у дистрибутивну мрежу. У наредном периоду очекује се већи интерес за сопствену потрошњу енергије из малих соларних електрана по принципу нето мјерења, с обзиром да су квоте за остале видове подстицања скоро попуњене.	

2.6.2. Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у сектору услуга

Назив мјере	Енергетски ефикасно коришћење електричне енергије у сектору услуга
Ознака мјере	У1
Предвиђене активности	1) Кампања подизања свијести о значају коришћења уређаја са високом енергетском ефикасношћу ; 2) Енергетска ефикасност код јавних набавки.
Циљ и кратак опис	Циљ мјере је повећање свијести крајњих корисника о коришћењу високо ефикасних уређаја и расвјете у сектору услуга, те коришћење енергетски ефикасније канцеларијске опреме. Код јавних набавки користити и критеријум

	енергетске ефикасности, како би се набављали ефикаснији уређаји и услуге.
Циљна група	Власници и корисници зграда; институције одговорне за оперативне трошкове
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. године одржано је неколико кампања на тему енергетске ефикасности. У оквиру кампања корисници су упознати са ознаком „Енергетска звјезда“ која се користи за означавање канцеларијских уређаја и указује на најефикасније уређаје у погледу потрошње енергије. Ове кампање реализоване су и на локалном и на ентитетском нивоу. Законом о енергетској ефикасности уведен је критеријум енергетске ефикасности код јавних набавки, а даље развијање критерија енергетске ефикасности требала је извршити Агенција за јавне набавке БиХ у сарадњи са ресорним министарствима. У оквиру измјена Закона о јавним набавкама БиХ (Сл. гл. БиХ 39/14) укључена је и одредба о енергетској ефикасности на начин да се при јавним набавкама робе или услуга у оквиру техничких спецификација могу навести и захтјеви у погледу енергетске ефикасности, али нису дефинисани никакви обавезујући критеријуми енергетске ефикасности.	

Назив мјере	Енергетски ефикасни системи гријања, климатизације и вентилације у постојећим и новим зградама у комерцијалном и јавном сектору
Ознака мјере	У2
Предвиђене активности	1) Кампања подизања јавне свијести о употреби енергетски ефикасних система гријања, климатизације и вентилације у постојећим и новим зградама у комерцијалном и јавном сектору; 2) Кредити за набавку високо ефикасних система гријања, климатизације и вентилације у комерцијалном и јавном сектору; 3) Услуге примјене мјера енергетске ефикасности код система за гријање, климатизацију за комерцијалне компаније и јавне институције према ESCO концепту;
Циљ и кратак опис	Мјера има за циљ увођење ефикаснијих система гријања и климатизације, чиме би се смањила потрошња енергије и емисије штетних материја. Претпостављено је да ће банке у циљу проширења својих кредитних програма понудити повољније кредитне линије као подршку обнови постојећих енергетски неефикасних зграда и увођење бољих система гријања и климатизације, јер су у питању већи објекти који захтијевају и већа средства.
Циљна група	Јавне и комерцијалне институције/компаније као власници зграда; Банке; ESCO компаније
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонд су у сарадњи са донаторима реализовали одређен број промотивних активности, прије свега у вези са промоцијом енергетски ефикасне градње и нових материјала у овој области, а у оквиру којих су биле и теме о енергетски ефикасним системима гријања. Такође су организоване и одређене кампање о промоцији котлова на биомасу, у оквиру представљања потенцијала домаћих привредних субјеката (сајмови и друге манифестације). Тржиште ESCO услуга је још увијек у фази развоја и нису забиљежене значајније активности током 2014. године. У циљу побољшања услова за формирање ESCO тржишта и његову примјену у јавном сектору, Министарство за просторно уређење, екологију и грађевинарство испред Владе Републике Српске координира активности у вези са пројектом „Регионални програм енергетске ефикасности Западног Балкана“ који проводи Европска банка за обнову и развој. Циљ пројекта је подршка БиХ и Републици Српској у развијању правног и институционалног оквира у којем ESCO компаније могу успјешно водити одрживе Уговоре о енергетској услузи прије свега у јавном сектору.	

Назив мјере	Обнова постојећих зграда и изградња нових зграда према принципима енергетске ефикасности
Ознака мјере	УЗ
Предвиђене активности	1) Примарна и секундарна легислатива којом ће се транспоновати директива 2010/31/EУ о енергетској ефикасности зграда 2) Кампања подизања јавне свијести о значају побољшања енергетске ефикасности постојећих зграда у комерцијалном и јавном сектору 3) Кредити за обнову постојећих зграда у комерцијалном и јавном сектору у циљу побољшања њихове енергетске ефикасности, те изградњу нових нискоенергетских и пасивних зграда; 4) Суфинансирање од стране Фонда за обнову постојећих зграда које припадају јавном сектору у циљу побољшања њихове енергетске ефикасности 5) Услуге обнове зграда за јавни и комерцијални сектор према ESCO концепту
Циљ и кратак опис	Мјера има за циљ смањење укупне потрошње енергије у стамбеном сектору прописивањем и спровођењем правног оквира о енергетској ефикасности зграда. Предвиђене кампање имају за циљ подизање свијести код крајњих корисника о значају обнове постојећих неефикасни стамбених зграда и утицаће на примјену мјера за побољшање енергетске ефикасности (замјена столарије, изолација зидова и сл.).
Циљна група	Инвеститори, Пројектантске куће; Јавне и комерцијалне институције/компаније као власници зграда; Банке; ESCO компаније
Информације о имплементацији мјере	
Три предвиђена правилника (Правилник о вршењу енергетског прегледа зграда и издавању енергетског сертификата, Правилник о минималним захтјевима за енергетске карактеристике зграда и Правилник о методологији за израчунавање енергетских карактеристика зграда) којима се уређује енергетска ефикасност у зградарству, нису донесена током 2014. године, због чињенице да је у питању сложена материја која до сада није била уређена на просторима Републике Српске. Наведени правилници објављени су током припреме овог извјештаја (Службени гласник Републике Српске, број 30/15). Током 2014. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонд су у сарадњи са донаторима реализовали одређен број промотивних активности, пре свега у вези са упознавањем заинтересованих страна са новим прописима у области грађевинарства, те промоције енергетски ефикасне градње, и нових материјала у овој области. Као примјер добре праксе може се навести изградња зграде Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске по принципима нискоенергетске зграде, која је завршена 2014. године са процијењеном годишњом потрошњом енергије мањом од 50 kWh/m² (корисна површина зграде износи 1330 m²). У 2014. године Влада Републике Српске је донијела Одлуку о прихватању задужења Републике Српске према Свјетској банци по Пројекту енергетске ефикасности у износу од 12.800.000 америчких долара. Пројекат је намијењен побољшању енергетске ефикасности јавних објеката (школа, болница, домовна и сл.), а реализације пројекта је предвиђена за период 2015-2017. године. У циљу побољшања услова за формирање ESCO тржишта, Министарство за просторно уређење, екологију и грађевинарство испред Владе Републике Српске координира активности у вези са пројектом „Регионални програм енергетске ефикасности Западног Балкана“ који проводи Европска банка за обнову и развој Европска банка за обнову и развој. Циљ пројекта је подршка БиХ и РС у развијању правног и институционалног оквира у којем ESCO компаније могу успјешно проводити одрживе Уговоре о енергетској услузи прије свега у јавном сектору. Због недостатка средстава Фонд током 2014. године није пружао финансијску подршку за обнову постојећих неефикасних зграда у јавном сектору.	

Назив мјере	Увођење енергетског менаџмента у зграде јавног сектора чија је корисна површина већа од 500 m²
Ознака мјере	У4
Предвиђене активности	Овај инструмент је усмјерен на брже спровођење мјера за смањење потрошње електричне енергије, те енергије која се користи за гријање, климатизацију и вентилацију у зградама у оквиру јавног сектора.
Циљ и кратак опис	Главна улога увођења енергетског менаџмента је регулисање и праћење укупне потрошње енергије за потребе зграде.
Циљна група	Јавне институције и установе
Информације о имплементацији мјере	
Имплементација мјере је у току. Према достављеним извјештајима о реализацији локалних акционих планова енергетске ефикасности, енергетски менаџмент је успостављен у већини јавних објеката који су у надлежности јединице локалне самоуправе у оним општинама/градовима које су усвојиле акциони план енергетске ефикасности. Кроз сарадњу са донаторима (GIZ) у појединим општинама је инсталиран и програм за праћење потрошње енергије у јавним објектима - EMNASOFT. Тренутно се са GIZ-ом и Савезом општина и градова РС воде активности да овај софтверски алат буде доступан свим заинтересованим општинама, градовима и јавним институцијама. Током 2014. године Фонд је у сарадњи са донаторима (UNDP и GIZ) разматрао модалитете формирања информационог система за праћење потрошње енергије у јавним објектима који имају обавезу извјештавања о потрошњи енергије кроз енергетски менаџмент и ове активности се настављају и у наредном периоду. Према Закону о енергетској ефикасности у све јавне зграде са корисном површином већом од 500 m ² обавезно је увођење енергетског менаџмента, што укључује и достављање податка Фонду о потрошњи енергије током године.	

Назив мјере	Производња енергије из обновљивих извора енергије
Ознака мјере	У5
Предвиђене активности	1) Јавна кампања подизања свијести о производњи енергије из обновљивих извора за властиту потрошњу у зградама у оквиру комерцијалног и јавног сектора 2) Кредити за набавку система за производњу енергије за властиту потрошњу из обновљивих извора енергије 3) Суфинасирање од стране Фонда за набавку система за производњу енергије за властиту потрошњу из обновљивих извора енергије 4) Подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије у сектору услуга
Циљ и кратак опис	Циљ мјере је већа употреба обновљивих извора енергије у сврху производње енергије за властите потребе у сектору услуга. Мјера има за циљ повећање производње електричне и топлотне енергије за властиту потрошњу (фотонапонске ћелије, соларни колектори, топлотне пумпе и сл.)
Циљна група	Јавне и комерцијалне институције/компаније као власници зграда; Банке и друге кредитне институције
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. године реализоване су активности на промоцији примјене обновљивих извора енергије за властиту потрошњу у оквиру кампања на тему енергетске ефикасности. У 2014. години Фонд је са 30.000 КМ суфинансирао пројекат уградње топлотних пумпи у дијелу Дома здравља Бијељина. Овај пројекат представља и примјер добре праксе јер је његовом реализацијом значајно смањена потрошња енергије за гријање, а потрошња енергије за	

хлађење је минимална. Кроз Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији крајњи корисници у јавном и услужном сектору подстичу се да производе електричну енергију из обновљивих извора енергије за властиту потрошњу (принцип нето мјерења или премија). Тренутно су у сектору услуга регистроване двије мале соларне електране које произведену енергију користе за сопствену потрошњу. Укупна инсталисана снага обје електране износи 46,88 kW, са процијењеном годишњом производњом од око 33 MWh.

Назив мјере	Енергетска ефикасност у мрежама водоснабдијевања
Ознака мјере	У6
Предвиђене активности	1) Кредити за опрему и радове како би се повећала енергетска ефикасност у мрежама водоснабдијевања 2) Суфинансирање од стране Фонда за набавку опреме и радове на повећању енергетске ефикасности мреже водоснабдијевања 3) Услуге побољшања енергетске ефикасности у мрежама водоснабдијевања према ESCO концепту
Циљ и кратак опис	Циљ дефинисаних мјера је да се смањи потрошња енергије потребне за рад мрежа водоснабдијевања, и то замјеном старих пумпи са новим и ефикаснијим, санацијом постојећих цјевовода чиме би се смањили губици воде и сл.
Циљна група	Јединице локалне самоуправе; Јавна комунална предузећа за водоснабдијевање

Информације о имплементацији мјере

У Републици Српској у току је више пројеката водоснабдијевања. Циљ пројеката је опште побољшање система водоснабдијевања што укључује и смањење губитака у систему водоснабдијевања, проширење зона обухвата за снабдијевање становника квалитетном питком водом у континуитету 24 часа дневно. Три пројекта водоснабдијевања финансирају се кредитом Европске банке за обнову и развој, а пројекти у још 24 општине из кредитних средстава ЕИБ-а, средстава ЕУ и средстава локалног учешћа општина - Пројекат „Водоводне и канализационе инфраструктуре у Републици Српској“. С обзиром да су у питању општи пројекти за реконструкцију водоводног система не постоје подаци о оствареним уштедама у потрошњи енергије. При реконструкцији водовода у већини случајева дошло је и до проширења броја потрошача, што треба имати у виду код процјене уштеда у потрошњи енергије. Због недостатка средстава, као и висине улагања у пројекте водоснабдијевања, Фонд током 2014. године није суфинансирао пројекте ове врсте. Тржиште ESCO услуга је још у развоју и нису забиљежене значајније активности током 2014. године.

Назив мјере	Енергетски ефикасна улична расвјета
Ознака мјере	У7
Предвиђене активности	1) Кредити за набавку опреме и радове за повећање енергетске ефикасности јавне расвјете 2) Суфинансирање од стране Фонда за набавку опреме и радова за повећање енергетске ефикасности система јавне расвјете 3) Услуге побољшања енергетске ефикасности у јавној расвјети према ESCO концепту
Циљ и кратак опис	Овај инструмент је усмјерен на брже спровођење мјера за смањење потрошње енергије за рад система јавне расвјете, попут уградње енергетски ефикасних сијалица и увођења система управљања јавном расвјетом.

Циљна група	Јединице локалне самоуправе
Информације о имплементацији мјере	
Јавна расвјета је највећим дијелом у надлежности јединица локалних самоуправа. У већини јединица локалних самоуправа које имају усвојене планове енергетске ефикасности су препознати потенцијали за уштеде енергије код уличне расвјете. С обзиром на постојеће стање јавне расвјете и на основу неколико реализованих пилот пројеката, уштеде у потрошњи енергије које се остварују увођењем ефикасније уличне расвјете крећу се око 50%. Поврат инвестиције се креће у року 7-10 година. Као примјер добре праксе може се навести општина Зворник у којој је извршена реконструкција уличне расвјете у ужем градском подручју (замјењене 93 сијалице), а очекиване уштеде у потрошњи енергије износе око 60%. Осим у Зворнику према доступним подацима пилот пројекти постављања уличне LED расвјете реализовани су и у Бијељини, Требињу, Источном Сарајеву, Теслићу и Петрову. Због недостатка средстава Фонд током 2014. године није суфинансирао пројекте ове врсте. Тржиште ESCO услуга је још у развоју и нису забиљежене значајније активности током 2014. године.	

2.6.2. Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у индустријском сектору

Назив мјере	Побољшање карактеристика индустријских процеса
Ознака мјере	И1
Предвиђене активности	1) Јавне кампање и обуке у области побољшања индустријских процеса 2) Имплементација мјера за побољшање енергетске ефикасности у индустрији на бази самофинансирања 3) Енергетски прегледи индустријских процеса 4) Кредити за побољшање енергетске ефикасности индустријских процеса 5) Енергетске услуге за уштеду енергије у индустријским процесима
Циљ и кратак опис	Циљ ове мјере за енергетску ефикасност је да осигура да су највеће енергетске неефикасности уклоњене и да су најбоље прилике за уштеду енергије идентификоване и имплементиране.
Циљна група	Индустријске компаније
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. кампање су реализоване у мањем обиму и углавном од стране Привредне коморе Републике Српске у циљу представљања могућности за унапређење енергетске ефикасности у индустрији. Због чињенице да је већина ових мјера самоиницијативне природе и немају законску обавезу, у овом тренутку није могуће доћи до података о спроведеним активностима на овом пољу. Према достављеним подацима од банака, постоји изражен интерес за кредитне линије за побољшање енергетске ефикасности у привреди, и у периоду 2012-2014. година по овим кредитним линијама пласирано је око 11,18 милиона КМ за 23 пројекта. Укупни износ пласираних кредитних средстава привреди по овим линијама је сигурно већи од претходно наведеног, с обзиром да још неке банке имају у понуди ове кредитне линије, али нису доставили податке о њиховом пласману. Процјена је да се око 93% средстава утрошило на побољшање енергетске ефикасности индустријских процеса а 7% на побољшање енергетске ефикасности пословних зграда.	

Назив мјере	Енергетске карактеристике нерезиденцијалних објеката
Ознака мјере	И2
Предвиђене активности	1) Увођење енергетског менаџмента у пословним зградама чија корисна површина прелази 500 m ² , а које користе велики потрошачи енергије 2) Енергетски прегледи индустријских нерезиденцијалних објеката 3) Имплементација мјера енергетске ефикасности на нерезиденцијалним објектима у индустрији на бази самофинансирања 4) Кредити за побољшање енергетских карактеристика индустријских нерезиденцијалних објеката 5) Енергетске услуге за уштеду енергије за индустријске нерезидентне објекте
Циљ и кратак опис	Циљ ове мјере је побољшање енергетских карактеристика индустријских нерезидентних објеката.
Циљна група	Индустријске компаније
Информације о имплементацији мјере	
Још увијек не постоје законске претпоставке за вршење енергетских прегледа зграда, те током 2014. године није било могуће вршити енергетске прегледе објеката. Због тога не постоје ни прецизни подаци о спровођењу ових мјера, али је уочено да привредни субјекти врше обнову и побољшавање енергетских карактеристика пословних и нерезиденцијалних објеката и без обављеног енергетског прегледа, на шта указују и пласирани кредити ка привреди од стране комерцијалних банака по линијама за побољшање енергетске ефикасности. Тржиште ESCO услуга је у развоју и током 2014. године нису забиљежене значајније активности.	

Назив мјере	Когенерација (истовремена производња електричне и топлотне енергије) у индустрији
Ознака мјере	И3
Предвиђене активности	1) Инсталирање и рад когенеративних система на бази самофинансирања 2) Подстицање производње енергије у ефикасној когенерацији 3) Кредити за примјену когенерације у индустријском процесу 4) Енергетске услуге за уштеду енергије у индустријским јединицама примјеном когенерације
Циљ и кратак опис	Циљ ове мјере већа примјена когенеративних система у индустрији за производњу електричне и топлотне енергије за властиту потрошњу.
Циљна група	Индустријске компаније
Информације о имплементацији мјере	
Кроз Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији дефинисани су подстицаји за примјену когенеративних постројења у индустрији за производњу енергије за властиту потрошњу. До краја 2014. године код Оператора система подстицаја није регистровано ни једно когенеративно постројење. Тржиште ESCO услуга је још у фази развоја и нису забиљежене значајније активности током 2014. године.	

Назив мјере	Инсталирање система обновљивих извора енергије (ОИЕ) за генерисање енергије за индустријске сврхе
Ознака мјере	И4
Предвиђене активности	1) Инсталирање и стављање у погон ОИЕ система на бази самофинансирања 2) Подстицање производње електричне енергије из ОИЕ у индустрији 3) Кредити за инсталирање ОИЕ у индустријским процесима
Циљ и кратак опис	Мјера има за циљ убрзавање имплементације мјера за смањење потрошње енергије у индустријским процесима и објектима користећи властиту производњу енергије из обновљивих извора енергије.
Циљна група	Индустријске компаније
Информације о имплементацији мјере	
Кроз Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији дефинисани су подстицаји за производњу енергије за властиту потрошњу из обновљивих извора енергије. До краја 2014. године у индустријским субјектима пуштена је у погон једна соларна електрана снаге 110 kW и процијењене годишње производње 116,2 MWh, и сва произведена електрична енергија користити се за властиту потрошњу. Од 2013. године поједине комерцијалне банке имају у понуди кредитне линије за увођење обновљивих извора енергије за властиту потрошњу у индустрији. По овим линијама током 2013. и 2014. године финансирана су два пројекта увођења ОИЕ у вриједности од 300.000 марака (на основу достављених података од стране једне комерцијалне банке која има ову кредитну линију).	

2.6.3. Реализација мјера за побољшање енергетске ефикасности у сектору саобраћаја

Назив мјере	Обнова возног парка у јавном и комерцијалном сектору
Ознака мјере	С1
Предвиђене активности	1) Критериј енергетске ефикасности код набавке возила и услуга превоза од стране јавног сектора 2) Кредити за обнову возног парка
Циљ и кратак опис	Циљ мјере је смањење потрошње енергије у саобраћају обновом возног парка у јавном и комерцијалном сектору, тј. замјеном старијих возила новим који имају ефикасније погоне и самим тим мању потрошњу енергије и мању емисију штетних издувних гасова.
Циљна група	Јавни сектор
Информације о имплементацији мјере	
Законом о енергетској ефикасности уведен је критериј енергетске ефикасности код јавних набавки, а даље развијање критерија енергетске ефикасности требала је извршити Агенција за јавне набавке БиХ у сарадњи са ресорним министарствима. У оквиру измјена Закона о јавним набавкама БиХ (Сл. гл. БиХ 39/14) укључена је и одредба о енергетској ефикасности на начин да се при јавним набавкама робе или услуга у оквиру техничких спецификација могу навести и захтјеви у погледу енергетске ефикасности. У том погледу створене су законске претпоставке за избор ефикасније опреме и радова при јавним набавкама. Наведене одредбе се могу примијенити и у случају јавне набавке возила. Готово све банке имају у понуди кредитне линије за набавку нових возила. Према подацима Републичког завода за статистику РС, број аутобуса који се користе за јавни превоз путника у јединицама локалних самоуправа креће се око 550, а годишње се набави између 10 и 15 нових аутобуса за замјену дотрајалих.	

Назив мјере	Информативна кампања о енергетски ефикасном понашању у саобраћају и демонстрационе (пилот) активности
Ознака мјере	C2
Предвиђене активности	Одговарајуће јавне кампање са циљем промовисања еколошког приступа превозу.
Циљ и кратак опис	Мјера има за циљ убрзавање провођења мјера за смањење потрошње енергије у сектору саобраћаја спровођењем различитих облика јавних кампања попут промовисања еколошки прихватљивијих начина превоза (јавног превоза, железнице, пјешачења, коришћења бицикала, итд.), промовисање „чистијих“ (еколошки прихватљивијих) аутомобила, обиљежавање дана без аутомобила и сл.
Циљна група	Шира јавност; Предузећа јавног и комерцијалног превоза
Информације о имплементацији мјере	
22. септембра 2014. године општине и градови у Републици Српској су у великом броју обиљежили свјетски „Дан без аутомобила“. У оквиру манифестације, вршена је једночасовна или двочасовна обустава саобраћаја у појединим улицама у ужим градским подручјима, промовисање употребе бицикала и значаја пјешачења за очување здравља. Ова манифестација је већ постала традиционална и сваке године је све масовнија. Ауто-мото савез Републике Српске је обиљежио „Европску недељу мобилности, са циљем скретања пажња грађанима на алтернативне и еколошке видове превоза и кретања кроз саобраћајем оптерећене градове“, те подизање свијести грађана о штети коју узрокује садашњи тренд коришћења моторних возила на животну средину и уопште, на квалитет живота, промовисање одрживих начина транспорта као облика прихватљивијих за здравље људи и здравију животну средину као што су бициклизам, пјешачење, јавни превоз, узимање сапутника у возилу итд. Употреба возила на хибридни погон у Републици Српској је још увијек ријеткост и према подацима добијеним од Министарства саобраћаја и веза у Републици Српској у 2014. години регистровано је укупно 8 аутомобила на хибридни погон.	

Назив мјере	Мјере у области саобраћајне инфраструктуре са ефектима уштеде енергије
Ознака мјере	C3
Предвиђене активности	Континуирана реализација инфраструктурних пројеката са циљем побољшања услова за одвијање саобраћаја
Циљ и кратак опис	Побољшање услова за одвијање саобраћаја, смањење саобраћајних гужви, растеређивање фреквентних путних праваца, повећање безбједности на путевима и сл.
Циљна група	Шира јавност; Јавна предузећа из области одржавања путне инфраструктуре
Информације о имплементацији мјере	
Од значајних инфраструктурних пројеката треба навести да је у 2011. години у саобраћај је пуштен аутопут Бања Лука - Градишка дужине 34 km. Број возила који користе овај аутопут у просјеку дневно износи око 3500. У периоду од 2010. до 2014. према доступним подацима, 17 постојећих раскрсница широм РС је у циљу растеређења реконструисано у раскрснице са кружним током саобраћаја чиме је значајно побољшана њихова проходност, што је довело да нестанка гужви на тим раскрсницама. У Бањој Луци највећем граду у РС на најпрометнијим улицама је уведен зелени талас на семафорима. У већим јединицама локалних самоуправа се радило и на уређењу нових бицикличких стаза (Бања Лука, Приједор, Бијељина).	

2.6.5. Реализација међусекторских и хоризонталних мјера за побољшање енергетске ефикасности

Назив мјере	Даље унапређивање законодавног, регулаторног и институционалног оквира за енергетску ефикасност
Ознака мјере	X1
Циљ и кратак опис	Израда и усвајање потребних законских и подзаконских прописа како би се транспоновале одредбе из европских директива које се односе на енергетску ефикасност.
Циљна група	Шира јавност
Надлежне институције	Министарство индустрије, енергетике и рударства; Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију
Информације о имплементацији мјере	
Током 2013. године донесени су Закон о енергетској ефикасности и Закон о уређењу простора и грађењу који су имплементирали три ЕУ директиве: Директива 2006/32/ЕЦ о енергетској ефикасности код финалне потрошње и енергетским услугама, Директива 2010/31/ЕУ о енергетским карактеристикама зграда и Директива 2010/30/ЕУ о означавању уређаја који користе енергију. У 2014. години Министарство индустрије, енергетике и рударства је на основу Закона о енергетској ефикасности донијело: Упутство о изради годишњег извјештаја о реализацији акционог плана енергетске ефикасности јединице локалне самоуправе, Правилник о методологији процјене трошкова понуде енергетских услуга и Правилник о енергетској класи производа којим је извршена даља имплементација Директиве 2010/31/ЕУ и шест делигираних уредби Европске комисије: 1059/2010, 1060/2010, 1061/2010, 1062/2010, 626/2011 и 392/2012. Три правилника у надлежности Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију којима се уређује енергетска ефикасност у зградарству и врши даља транспозиција Директиве 2010/31/ЕУ (Правилник о вршењу енергетског прегледа зграда и издавању енергетског сертификата, Правилник о минималним захтјевима за енергетске карактеристике зграда и Правилник о методологији за израчунавање енергетских карактеристика зграда) донесена су у априлу 2015. године.	

Назив мјере	Одржавање информативних кампања о енергетској ефикасности
Ознака мјере	X2
Циљ и кратак опис	Мјера предвиђа спровођење различитих видова информативних кампања (путем медија, семинара, показних пројеката и сл.) за сваки појединачни сектор са циљем упознавања шире јавности о значају енергетске ефикасности, користима које побољшање енергетске ефикасности доноси крајњим корисницима, те о конкретним мјерама које се могу спровести са циљем побољшања енергетске ефикасности.
Циљна група	Шира јавност
Надлежне институције	Министарство индустрије, енергетике и рударства; Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију; Министарство саобраћаја и веза; Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност; Јединице локалне самоуправе; Привредна комора
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. године у сарадњи са донаторима Министарство индустрије, енергетике и рударства,	

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонд су реализовали одређен број информативних кампања. Прве кампање су имале за циљ да ширу јавност упознају са новим законским рјешењима у области енергетске ефикасности који су донесени, као и са обавезама које из њих проистичу. Следеће кампање су биле усмјерене на упознавање ширу јавност са могућностима за примјену мјера енергетске ефикасности и користима које унапређење енергетске ефикасности доноси. Министарство индустрије, енергетике и рударства, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонд су у децембру учествовали на сајму RENEXPO Сарајево, и за те потребе припремљено је неколико брошура не тему енергетске ефикасности. Фонд је у Бањој Луци организовао неколико едукативних догађаја за младе на тему енергетске ефикасности. Јединице локалне самоуправе које су прихватиле Споразум градоначелника европских градова су своје промотивне активности организовали у оквиру одржавања Енергетских дана. Многе јединице локалних самоуправа у Републици Српској по угледу на европске градове обиљежавају и свјетске догађаје значајне за промоцију енергетске ефикасности и заштиту животне средине као што су: Сат за планету Земљу и Дан без аутомобила.

Назив мјере	Успостављање Базе података о енергетској ефикасности
Ознака мјере	X3
Циљ и кратак опис	Овом мјером предвиђено је успостављање и одржавање Базе података о енергетској ефикасности коју ће водити Фонд а за потребе праћења остваривања напретка у области енергетске ефикасности. Ова база података треба сигурати довољно информација за квалитетно праћење спровођења постављених индикативних циљева за уштеде у потрошњи енергије.
Циљна група	Шира јавност
Надлежне институције	Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност
Информације о имплементацији мјере	
Током 2014. Фонд је у сарадњи са донаторима (UNDP и GIZ) интензивно радио на анализи различитих модалитета за формирање базе података и избору најповољнијег рјешења. Због сложености ове базе која треба да укључи и верификацију остварених уштеда у потрошњи енергије примјеном мјера енергетске ефикасности, као и вођење евиденције о потрошњи јавних објеката са корисном површином већом од 500 m ² , ове активности се настављају и у 2015. години.	

Назив мјере	Израда и усвајање стратешких и планских докумената о енергетској ефикасности
Ознака мјере	X4
Циљ и кратак опис	Мјера предвиђа континуирано доношење стратешких и планских докумената о енергетској ефикасности, њихово праћење, унапређивање и извјештавање о реализацији.
Циљна група	Шира јавност
Надлежне институције	Министарство индустрије, енергетике и рударства; Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство саобраћаја и веза, Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност, Јединице локалне самоуправе
Информације о имплементацији мјере	

Израда и усвајање стратешких и планских докумената о енергетској ефикасности одвија се задовољавајућом динамиком. Акциони план енергетске ефикасности Републике Српске, Влада Републике Српске је усвојила у децембру 2013. године, а у мају 2014. године на предлог Службе за заједничке послове, Влада Републике Српске је усвојила Оперативни план за побољшање енергетске ефикасности у републичким органима управе. До краја 2014. године седам јединица локалних самоуправа су усвојили локалне акционе планове енергетске ефикасности.

Назив мјере	Јачање Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност
Ознака мјере	X5
Циљ и кратак опис	Мјера предвиђа јачање Фонда у погледу неопходне кадровске и материјално техничке опремљености у сврху успостављања и вођења базе података, као и обезбјеђивање одговарајућих извора финансирања са циљем реализације свих активности на пољу енергетске ефикасности предвиђених усвојеним законима.
Циљна група	Фонд
Надлежне институције	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију; Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност
Информације о имплементацији мјере	
Законом о обновљивим изворима и ефикасној когенерацији за спровођење мјера енергетске ефикасности Фонду се издваја 5% прихода од прикупљених средстава за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, што на годишњем нивоу износи око 345.255 КМ. Покренуте су активности на измјени Закона о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији како би се проценат издвајања повећао са 5% на 10%, чиме би се и расположива средства за Фонд по овом основу удвостручила.	

Назив мјере	Енергетска ефикасност у јединицама локалне самоуправе
Ознака мјере	X6
Циљ и кратак опис	Мјера предвиђа активнији приступ енергетској ефикасности на локалном нивоу.
Циљна група	Шира јавност
Надлежне институције	Јединице локалне самоуправе
Информације о имплементацији мјере	
Према Закону о енергетској ефикасности све јединице локалних самоуправа са више од 20.000 становника дужне су да донесу свој акциони план енергетске ефикасности. До краја 2014. године седам јединица локалних самоуправа (Бања Лука, Бијељина, Приједор, Требиње, Градишка, Зворник и Лакташи) су усвојили локалне акционе планове енергетске ефикасности (на подручју ових јединица локалних самоуправа живи око 600.000 становника, или око 45% становништва). Преосталих 10 јединица локалних самоуправа које имају обавезу усвајања су у процесу доношења наведених планова, потпомогнути кроз пројекат који се реализује у сарадњи са Савезом општина и градова РС, Министарством индустрије, енергетике и рударства, Фондом и GIZ-ом. Према достављеним извјештајима у општинама је реализован и значајан број демонстрационих пројеката примјене мјера енергетске ефикасности. Већина ових пројеката односила се на побољшање топлотних карактеристика постојећих зграда у власништву јединице локалних самоуправа (школе, вртићи, административне зграде), а пријављени су и пројекти за побољшање енергетске ефикасности уличне расвјете, у чему предњачи општина Зворник. Општина Зворник отворила је и прву Инфо-канцеларију за енергетску ефикасност у Републици	

Српској у којој грађани могу да добију бесплатне савјете о могућностима примјене енергетски ефикасних производа и система у домаћинствима, привредним и јавним субјектима. Из достављених извјештаја може се уочити да се у јединицама локалних самоуправа реализује доста пројеката реконструкције зграда и објеката, али да у већини пројеката није препознато да се њиховом реализацијом побољшава и енергетска ефикасност, те не постоје поуздани подаци о оствареним уштедама у потрошњи енергије. Осим тога јединице локалне самоуправе које немају обавезу доношења локалног акционог плана, нису у обавези да достављају информације о спровођењу мјера енергетске ефикасности те не постоје подаци о реализацији пројеката у овим општинама којих је сигурно било у значајној мјери.

Назив мјере	Јачање енергетске ефикасности у образовању
Ознака мјере	X7
Циљ и кратак опис	Мјера предвиђа увођење тема о енергетској ефикасности у наставни програм универзитета. Циљани факултети су машински, електротехнички, архитектонски, саобраћајни и грађевински. У средњим и основним школама неколико часова треба посветити енергетској ефикасности са циљем упознавања појма енергетске ефикасности, њеног значаја, користима које побољшање енергетске ефикасности доноси, те о основним мјерама које се могу подузети.
Циљна група	Универзитетски студенти, ученици
Надлежне институције	Министарство просвјете и културе; универзитети
Информације о имплементацији мјере	
Заступљености тема енергетске ефикасности на високошколским установама је на задовољавајућем нивоу. На већини технички факултета обрађују се цјелине које су везане на побољшање енергетске ефикасности (примјер таквих предмета су Регулација електромоторних погона, Обновљиви извори енергије, Системи гријања, Енергетска ефикасност и одржива градња итд.). Током 2014. Машински факултет и Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци покренули су активности на увођењу једногодишњег мастер студија „Енергетска ефикасност у зградарству“. На овом студију студенти би стицали знања у области енергетског менаџмента и енергетске ефикасности. Оспособљавали би се за израду енергетског прегледа једноставног и сложеног објекта или групе објеката, професионално креирање пројеката, елабората или студија везаних за енергетску ефикасност у зградарству и примјену најновијих метода и технологија на пољу енергетске ефикасности у зградарству.	

Назив мјере	Имплементација шема акредитација квалификација и сертификарања (енергетски прегледи)
Ознака мјере	X8
Циљ и кратак опис	Мјера предвиђа успостављање система за обука лица која ће обављати енергетске прегледе, бавити се пројектовањем и изградњом. Имплементација мјере ће се вршити на основу основних усвојених законских прописа.
Циљна група	Правна и физичка лица заинтересована за стицање лиценци у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу
Надлежне институције	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију;
Информације о имплементацији мјере	

Закон о уређењу простора и грађењу прописује да се енергетским прегледом зграде утврђују енергетске карактеристике зграде и ниво усклађености тих карактеристика са прописаним захтјевима и референтним вриједностима и предлажу мјере за економски повољно побољшавање енергетских карактеристика зграде. Вршење енергетског прегледа зграда могу, под условима прописаним овим законом, обављати физичка и правна лица само ако за то имају одговарајућу лиценцу. Лиценца за вршење енергетског прегледа издаје се физичким лицима са лиценцом за израду или ревизију техничке документације или грађење и са завршеном посебном обуком за обављање енергетског прегледа. Посебну стручну обуку за обављање енергетских прегледа организује Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност а спроводи се према Програму обуке и стручног усавршавања који доноси Фонд. Три предвиђена правилника у надлежности Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију којима се уређује енергетска ефикасност у зградарству и врши даља транспозиција директиве 2010/31/EУ објављени су током припреме овог извјештаја. Истовремено Фонд је интензивирао активности на припреми програма обуке за лица која ће обављати енергетски преглед зграда и почетак реализације обуке чим се стекну законски услови.

Назив мјере	Мјерење потрошње енергије
Ознака мјере	X9
Циљ и кратак опис	Мјера предвиђа постепено увођење обрачуна потрошње енергије према стварно утрошеној енергији. Ова мјера првенствено се односи на системе даљинског гријања гдје је још у великој мјери присутан паушални начин обрачуна гријања (цијена по m^2 гријаног простора)
Циљна група	Шира јавност – крајњи купци енергије
Надлежне институције	Снабдјевачи енергијом
Информације о имплементацији мјере	
Закон о енергетској ефикасности (члан 21. и 22.), прописује је да су Оператори дистрибутивног система, дистрибутери енергије и снабдјевачи енергијом дужни да крајњем купцу обезбиједи понуду за набавку и уградњу индивидуалних уређаја за мјерење потрошње енергије, по конкурентским цијенама, у сљедећим случајевима, ако је то технички изводљиво и финансијски исплативо у односу на процијењене уштеде енергије на дужи рок: – ако се испорука енергије крајњем купцу врши без мјерења, – ако се врши реконструкција објекта и – ако се врши реконструкција прикључка на енергетску мрежу. За нове објекте, сваком крајњем купцу обавезно се обезбјеђују индивидуални уређаји за мјерење потрошње енергије. Снабдјевач енергијом обавезни су да врше обрачун потрошње енергије, на бази стварне потрошње енергије, у редовним интервалима (мјесечним, сезонским или другим интервалима, у складу са општим условима за испоруку енергије или у складу са уговором о снабдијевању) да би се омогућило крајњим купцима да ефикасно прате и коригују своју потрошњу енергије. Такође је прописано да Обрачун потрошње енергије обавезно садржи сљедеће податке: – обрачун укупних трошкова за утрошену енергију, – тренутне цијене и стварну потрошњу енергије у обрачунском периоду и – поређење садашње потрошње енергије крајњег купца са потрошњом у истом периоду претходне године, по могућности у графичкој форми.	